

Energidepartementet

Til:

Energiminister Terje Aasland

Øvrig politisk ledelse

Dato: 19. desember 2024

Innspill til statsbudsjettet 2026 – RIFs prioriteringer

Innspill til statsbudsjettet 2026 – RIFs prioriteringer

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er bransjeforeningen for de rådgivende ingeniørfirmaene i Norge, med over 15 000 ansatte fordelt på mer enn 500 kontoret i hele landet.

Våre medlemmer er ekspertene som planlegger, utreder og utvikler alt fra bygninger og veier til energi, vann og avløp. De sørger for at det vi bygger, holder høy kvalitet, tåler fremtidens klimautfordringer og behov, og at vi bygger så miljøvennlig som mulig. Samtidig handler det om å få mest mulig igjen for hver skattekrone. Vår kompetanse er derfor avgjørende for å forme morgendagens Norge på en bærekraftig måte.

Med dette som utgangspunkt ønsker RIF å trekke fremme våre innspill Energidepartementets arbeid med statsbudsjettet for 2026.

Oppgradering og energieffektivisering av offentlige bygg

Offentlige bygg som skoler, sykehus og universiteter er sentrale for hverdagen til folk over hele landet. Men mange av disse byggene har et betydelig vedlikeholdsetterslep som både øker driftskostnadene og skaper et dårligere inneklima. Dette er ikke bare en økonomisk utfordring – det handler om å sikre funksjonelle bygg og kutte unødvendig energibruk.

Offentlige bygg står for en betydelig del av Norges energibruk. Ved å oppgradere gamle bygg med moderne ventilasjon, isolasjon og energisystemer kan vi kutte utslipp, redusere strømregningen og skape bedre arbeids- og læringsmiljøer.

En rapport fra Thema Consulting viser at Norge kan stå overfor et kraftunderskudd på 24 TWh i 2030 – nesten en femtedel av dagens totale kraftproduksjon. Uten tiltak vil dette kraftgapet vokse, med alvorlige konsekvenser for industri, arbeidsplasser og for alle som er avhengige av strøm til en rimelig pris. Rapporten peker også på at energieffektivisering av bygg kan redusere energiforbruket med opptil 15 TWh innen 2035. Dette gjelder spesielt for de 28 millioner kvadratmeterne med kommunale bygg som trenger oppgradering. Her ligger det store muligheter for å gjøre en positiv innsats for miljøet, forbedre tilstanden på byggene og redusere kostnader.

Vedlikeholdsetterslepet er kritisk

Vi vet at mange kommunale bygg er i for dårlig stand, som Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) dokumenterte grundig i *State of the Nation*-rapporten fra 2021. Vedlikeholdsetterslepet har nå nådd 160 milliarder kroner, og den siste RIF-rapporten fra 2023 om kommunale bygg gir liten grunn til optimisme. Syv av ti kommuner har liten tro på at de vil klare å redusere etterslepet de neste fem årene. Mangel på kompetanse, ressurser og systemer gjør det vanskelig å møte krav til inneklima, universell utforming og energibruk.

Selv om nye bygg blir stadig mer energieffektive, utgjør eksisterende bygg størstedelen av bygningsmassen og vil fortsatt være i bruk i 2050. Dette gir et enormt klimapotensial, og rapportene fra Thema Consulting og RIF understreker både utfordringene og de store mulighetene for energisparing i offentlige bygg. Men det krever målrettet innsats og finansiering.

En energisituasjon som krever handlekraft

Norge står ved et kritisk veiskille. Den pågående energisituasjonen, med høye strømpriser, press på kraftnettet og et økende behov for ny produksjon og distribusjon, er ikke midlertidig. Rapporten fra Thema Consulting understreker at denne situasjonen vil forverres raskt uten målrettede tiltak. Kraftgapet må møtes som det er: en reell trussel mot Norges evne til verdiskaping og klimaomstilling.

For å snu denne utviklingen må vi handle raskt og målrettet. Energieffektivisering må prioriteres for å redusere belastningen på kraftnettet og frigjøre kapasitet. Samtidig må det settes fart på nettutbyggingen og ny kraftproduksjon. Kombinasjonen av raske strakstiltak og en langsiktig, helhetlig strategi er avgjørende for å sikre industri og arbeidsplasser.

Konkrete tiltak i 2026-budsjettet

- Øk og utvid støtteordningene for oppgradering og energieffektivisering av kommunale bygg, med minst 1 milliard kroner ekstra til energiltak i kommunale bygg (kap. 1825, post 60 i Energidepartementets budsjett).

- Styrk tilskuddet til Enova (kap. 1825, post 50 i Energidepartementets budsjett) med minimum 500 millioner kroner for å øke støtten til prosjekter innen energieffektivisering av yrkesbygg.
- Styrk kommuneøkonomien betydelig utover utgiftsøkninger til demografi og pensjon, slik at kommunene får nødvendige ressurser og kompetanse til å vedlikeholde bygg, gjennomføre oppgraderinger og gjøre dem mer energieffektive.
- Øk investeringene i nettutbygging for å redusere ledetider og sikre bedre kapasitet, inkludert opprettelse av en støtteordning som demper økende nettleie og skape større legitimitet for de utbyggingene som må komme.
- Prioriter vedlikehold og effektoppgradering av eksisterende vannkraftanlegg og sikre forenklede prosesser for nye prosjekter, som bakkemontert solkraft.
- Vurdering innretning av strømstøtten, slik at den både skjermer forbrukere fra høye strømudgifter og stimulerer til varige investeringer som reduserer energibruk.